

Azonosító: ART15 2011 07 31

Lelkednek sem Art egy kis táplálék

2011. 07. 02. szombat

Margitszigeti Szabadtéri Színpad A nyomorultak

Budapesti Nyári Fesztivál 2011

június 25. szombat 20:30
Claude-Michel Schönberg
- Alain Boublil:
A nyomorultak
musical
Margitszigeti Szabadtéri Színpad

Victor Hugo csaknem százötven évvel ezelőtt írta meg a XIX. század egyik legnagyobb regényét, mely tükörként tart kora társadalmának a hosszú rabkoskodás után feltételezen szabadlábra került Jean Valjean küzdelmes életén keresztül.

A zenés változat Alain Boublil és Claude-Michel Schönberg többszörös Tony-díjas alkotása, minden idők legnépszerűbb és legtöbbet játszott musicalje.

A musicalváltozatot 21 nyelvre fordították le, és a 42 ország 291 városában eddig játszott több mint 43 ezer előadást több mint 55 millióan látták. 1980-ban mutatták be először Párizsban, majd öt évvel később Londonban, ahol azóta is megszakítás nélkül játszzák, ami azt jelenti, hogy pillanatnyilag A nyomorultak a leghosszabb ideje műsoron lévő musical.

Szereposztás
Jean Valjean: Egyházi Géza Javert: Miller Zoltán Marius/Rab/Munkás/Kocsmás: Puskás Péter Fantine: Koós Réka Eponine /Szajha/Munkás: Simon Boglárka Cosette/Szajha/Munkás: Zavaros Eszter Enjolras/Rab/Munkás: Kiss Zoltán Thénardier/Gazda/2.Munkás: Pál Attila Thénardierne/Munkás/Szajha: Fejes Szandra Puspóki/Fauchelevent/Biro/Tiszt: Csizmadia László Kis Cosette: Király Zsuzsa Gavroche: Marton Szabolcs Grantaire/5.Rab/Előmunkás/Gróf/Kocsmás: Ferencz Bálint Combeferre/1.Rab/Munkás/ 3.Matróz/Polgár/Kocsmás/Báró: Kristóf István Joly/3.Rab/1.Munkás/1.Matróz/ Kocsmás/Polgár/Herceg/Al-Valljaan: Aradi Imre Feuly/2.Rab/2.Munkás/2.Matróz/Kocsmás/Márki: Mező Zoltán Courfeyrac/Rab/Paraszt/Munkás/Polgár/Kocsmás/Dauphin: Orth Péter Legles/Rab/Munkás/Bamatobois/Polgár/Kocsmás/Gróf: Szokolai Péter Prouvaires /4.Rab/Fogados/Stíci/Kocsmás/Katona: Káli György Montparnasse /1.Csendőr/Munkás/ Kocsmás/Polgár: Czeglédi Ákos Claquesous/Rab/Munkás/Polgár/Gyula Babet/2.Csendőr/Polgár/Kocsmás/ Arisztokrata: Nagy Szilárd Anne /Munkás/Apáca/Szajha/Grófnő: Simonics Mariann Louise/1.Munkás/1.Szajha/Kocsmás/Báróné: Török Andrea Helene /4.Munkás/2.Szajha/Párizsi ringyó/Grófnő: Várkonyi Eszter Pierrette/5.Munkás/3.Szajha/Kocsmás/Hercegnő: Molnár Ági/Mihály Dóra Jeanette /2.Munkás/Szajha/Kocsmás/Grófnő: Réthy Zsuzsa Brigitte/Házvezető/3.Munkás/Hajvaskőrö/Párizsi öregedő szajha/Kocsmás: Fejes Szandra Chloé/Fogados/Munkás/Medálvevő/Apáca/Márkiné: Toth-Ikó Zsuzsa Clotilde/Munkás/Szajha/Kocsmás/Arisztokrata: Mihály Dóra/Krassó Gabi Kis Eponine: Steitz Anne-Sophie

Továbbá: Szabados Barna, Szentkirályi Valkó, Nagy Zsuzsa, Sirkó Anna, Földes Orsolya, Jani Etelka, Csányi Benedek, Székely Márton

Közreműködik: a színház meghívott zenekara **Díszlettervező:** Kentauro **Jelmestervező:** Rományi Nóra **Koreográfus:** Bakó Gábor **Zenei vezető:** Károly Kati **Karmester:** Drucker Péter **Zenei munkatársak:** Domotor Tibor, Kovács Mihály, Mazalin Wanda **Ügyelő:** Báhnér Péter, Horváth Ferenc **Súgó:** Arató Andrea **Rendezőasszisztens:** Frigyesi Tünde **Rendező:** **Kocsmáros György** Az eredeti londoni produkciót színpadra alkalmazta és rendezte: Trevor Nunn és John Caird

A produkciót a Music Theatre International és a CAMERON MACKINTOSH LTD. nevében a Josef Weinberger Ltd. engedélyezte

21

Ezt a darabot mi magunktól, önszántunkból soha nem néztük volna meg, de megnéztük meghívásra. A Szabad Tér Színház műszaki igazgatója, hívta az Imrét, hogy írjon arról a technikai „csodáról”, amit felépítettek a Margitszigeti színpadon, hogy A nyomorultakat műsorra lehessen tűzni. A darabot a Kecskeméti Katona József Színház mutatta be, látványosan, hogy 60 előadást el lehessen adni. (Ennyire kaptak játszási engedélyt) Bán Teodóra, a Szabad Tér Színház igazgatója, pedig, aki látványos előadásokat keresett a színházai számára, meghívta ezt a produkciót a szigetre. Eddig minden tökéletesen rendben is van, a probléma az lett, hogy a szigeti színpad nagyobb, mint a kecskeméti, és szabadtéren van azaz nem kőszínház. A díszleteket elhozták 4 kamionnal, de meg kellett toldani minden oldalról, és számolni kellett az időjárási viszonyokkal, mint például a széllal! „A hatalmas díszletfalak vitorlaként viselkednek!”

No erre vettek mindenféle cuccot (szakszerű leírást a Színpad c. lap szeptemberi száma fogja tartalmazni), hogy ennek az egésznek legyen valami írásos nyoma, szakmai híre, hívta meg a lapot a műszaki igazgató.

Az előadásnak óriási sikere volt. Imi megírta a cikket, itt a Happy And, gondolná az ember és pont.

Ezzel szemben a kegyetlen valóság, hogy az előadás bűn rossz, nem is gondoltam hogy ez a musical ilyen szar (bocsánat). Nem az előadás rossz, hanem a darab maga, nem részletezem, mert nem éri meg. Azt meg végképp nem tudtam felfogni, hogy adva van egy gyönyörű szabadtér, ami csodásan kihasználva, igenis fényes játéknak nyújtana háttérrel, miért kell akkor úgy tenni, mintha kőszínház lenne? Éppen azt a tulajdonságát veszíti el, ami a lényege! Ráadásul, olyan hideg volt, hogy majdnem megfagytunk. Parkolási díjként pedig akkora összeget fizettünk, amiért megvehettünk volna a jegyünket. Hát ez volt a csodás margitszigeti esténk.

2011. 07.18. hétfő

Neil Simon: Ölelj át!

Fordította: Ungvári Tamás

Egy férfi eltemeti a feleségét. Egy nőt elhagyott a férje.

A férfi hallani sem akar új kapcsolatról. Minden a régre emlékezteti. A nőnek végleg elege van a férfiakkól. Új kapcsolat, új remények, új házasság? Szó sem lehet róla. A férfi is, a nő is a „gyász munkával” van elfoglalva. Mit kezdenek egymással, ha a véletlen egymáshoz sodorja őket? Mi sülnet ki ebből? Csupa váratlan helyzet épp úgy, mint az életben.

Neil Simon, a nálunk is népszerű író hősei küzdenek magukkal és egymásért. Mi meg hol sírunk, hol nevetünk rajtuk, de nekik drukkolunk. Azt reméljük, hogy mindig van új nap, új esély...

Szereplők: Gálffi László, Takács Katalin, Görög László, Kerekes Éva **Szaxofon:** Jelasity Péter **Rendező:** Szántó Erika

Hogy ezt a darabot megnézhessem, kikértem magam a kórházból, (reggel mentem bel!) majdnem elájultak, a pimasz kérésem hallatán. Mi az, hogy színházba? Hát nem beteg? Aki beteg ne menjen színházba, ha pedig nem beteg, akkor ne jöjjön kórházba! Végül kiengedtek 22 óráig, de a darab 22:30-ig tartott. Még a nagykapu is zárva volt, nem is beszélve az F épületről és annak

minden emeletéről. („A hajléktalanok miatt, van az egész!”) 1000.- Ft volt a kapupénz, utoljára, ha jól dereng, talán 2.- Ft-ot kellett adnom a házmesternek, ha 23 óra után keveredtem haza.)

A darab jó volt. Nyári vigasság, nem volt benne semmi varázslat jó szöveg, jó fordítás, egyszerűen eljátszva, ennyi. Nem izgultam halálra magam, hogy vajon, hogy fog végződni a férfi és női kapcsolat, és a megoldás sem lett meglepetés! Érdekes!

Azért van egy kis megjegyzésem, hogy ettől a színháztól és a „nagy” nevektől kicsit többet vár az ember! (Talán.)

De sokkal jobb volt, mint a kórház!

(Csak mellékesen kívánom megjegyezni az utókor számára, hogy pénteken kijöttem a saját felelősségemre, mert úgy szét masszírozták a hasamat, /Ödéma miatt, kell mindig kezelésre mennem/ hogy pénteken reggelre kitört rajtam az orbánc. Olyan szorosan fásliztak, hogy felhasadt a kisujjamon a bőr, valószínűleg ott ment be a fertőzés a fürdőhelyiségben található, enyhén szólva nem fertőtlenített zuhanyzóból. Egyébként is hajlamos vagyok a gyulladásokra! Szóval úgy döntöttem, hogy elég volt a kórházi iszonyokból egy darabig. Legnagyobb csodálkozásomra első kérésemre azonnal elengedtek. Mellesleg én is ezt tettem volna, hiszem rontottam volna a kórház, a kezelési, hatékonysági mutatóját! Azért mentem, hogy ne kapjak orbáncot, erről szól a tanításuk is, erre a hülye beteg nem a kórházban kapja meg a tiltott betegséget! Tényleg jobb, ha távozik!)

2011.07.23. szombat

KogArt Galéria: Fényhidakon át

Egry József gyűjteményes kiállításának megtekintése

A tárlat a teljesség igényével kívánja bemutatni Egry József életművének kiemelkedő darabjait a pályakezdéstől alkotó munkásságának befejezéséig.

Egry József 1883-1951. Aranykapu c. képe

Valóban az volt a kiállítás érdekessége, hogy nem csak a jól ismert balatoni képeket mutatta be (I. emelet), hanem a korai alkotásokat is (II. emelet)

Egry József: Szerelmesek 1911.

(A földszinten éppen esküvői bulira készültek, olyan hangos lakodalmos rock kíséretében, ami meglepő volt ezen a helyszínen, mire végeztünk a kiállítás megtekintésével, néma csend lett!)

Másik kiállítás, amit megtekintettünk, ugyanezen a napon, a **Városligeti Csónakázó-tavon**

című

A Művészet a tavon
kiállítással Magyarország
az Európai Unió soros
elnökeként köszönti
az Európai Uniót

volt.

„A helyszín egész Európában egyedülálló; egy 20 000 négyzetméteres mesterséges tó Budapest szívében, a Városliget kapujában, amely egész nyáron várja a hűsölni, csónakázni, sétálni vágyókat. A terület egyben szimbolikus jelentőségű is, hiszen több mint száz évvel ezelőtt a magyarság többek között az itt található épületekkel, terekkel fogalmazta meg saját magának és a világnak, hogy mit gondol az elmúlt ezer évről itt, Európában. 2011-ben erre a helyszínre Európa különböző országaiban élő és alkotó művészek terveznek új alkotásokat. Így válik a kiállítás sajátosan egyszerre magyar és európai produkcióvá.”

Siettetett Hazatérés

Kicsiny Balázs: Késleltetett Útrakelés,

Krzysztof M. Bednarski: Oszlop- Szökőkút

Nem akartam a tavon elhelyezett műalkotások szépségének, értékességének, vagy egyéb tulajdonságainak elemzésébe belekezdeni (nem is tehetnék ilyet, mert nem értek hozzá), de van egy alkotás, amelynek láttán olyan dolog jutott eszembe, amelyet nem tudok magamban tartani. Amikor a helyszínen jártam, még nem támadt ilyen gondolatom, de amikor bemásoltam az itt látható képet, akkor döbbsentem rá, hogy ez az „oszlop szökőkút” egy, hatalmas, két méteres, fűtyi. (Szebben is írhattam volna, de nem akarom elorozni Deutsch Tamás jelzőjét.) A műalkotás Marx-ot ábrázoló fejkéből van felépítve, ami azt is jelentheti jelképesen, hogy a marxizmus egy nagy f.....ság. Ám az is lehet, hogy ellenkezőleg, ha éppen működik, mint szökőkút és kilövell, jelképezheti azt is, hogy a marxizmus magjait hinti szét a világban, amely termékenyítőleg hat! Vajon mit gondol egy művész, amikor egy ilyen alkotást hoz létre?

2011. 07. 24 vasárnap

Magyar Nemzeti Galéria id. Markó Károly és köre, Mítosztól a képig c. kiállítás

id. Markó Károly: Tájkép Tivoli mellett

*Részlet **Mítosztól a képig** című (Art kalauz) riportból:
Az újságíró által feltett kérdésekre Bellák Gábor a MNG főmuzeológusa
válaszolt.*

...Markó munkamódszerével kapcsolatosan számtalanszor felmerült a kérdés, hogy vajon mindegyik képét ő maga festette-e teljes egészében, vagy voltak, akik segítettek neki.

Komolyan feltételezhető, hogy a gyermekei, akik apjuktól tanulták a szakmát, segédként dolgoztak mellette. Tudjuk például, hogy az apróbb részleteket a legkisebb lánya, Barberina festette az apja képeire. Mivel azonban Barberina-festményt nem ismerünk, örök rejtély marad, hogy azokban a varázslatos kompozíciókban, amiket ma Markó Károly műveiként élvezünk, ténylegesen van-e egy-egy ecsetvonás Barberinától.

Amúgy nyolc gyerekéből öten festők lettek. Markó Ferenc, Ő az egyetlen Markó-gyerek, aki 1854-ben hazaköltözött Magyarországra és magyar festő lett. A bátyjai, András és az ifjabb Markó Károly külföldön, leginkább Olaszországban népszerűek.

Nem említi a főmuzeológus Markó Katalin nevét, akinek egy szem festménye szerepel a kiállításon, akiről szintén tudni lehet, hogy besegített az apjának, de önálló alkotással csak apja halála után jelentkezett. Egyébként 34 évesen már meg is halt.

Hát nem tudom, hogy ezekből milyen következtetéseket lehet levonni, de nem lehetett könnyű sorsa Markó lányainak úgylis, mint nőnek, úgylis, mint a nagy festő lányának!

2011. 07. 25. hétfő

Ma ART levél (és egyéb..) írásának napja van, következő kulturális esemény csak szerdán lesz, de kaptam egy üzenetet az Ildikótól (Kislányom Ildikótól) és ennek élményét, hatását szeretném megosztani Veletek, íme:

Ha véletlenül nem hallottad volna

2011 március 12.-én Olaszország megünnepelte egyesülésének 150. évfordulóját. Ez alkalomból bemutatták Verdi Nabucco című művét, amit Verdi az egyesülés okán komponált.

A karmester Ricardo Muti volt.

A műben, amikor Babilon zsidó lakosságát rabul ejtik, a "rabszolgák kórusát" éneklük. Az előadás kezdete előtt Róma polgármestere beszédet tartott, amiben bejelentette, hogy a kormány csökkenti a művészeteknek eddig nyújtott támogatást... Ez a bejelentés olyan hangulatot ébresztett a közönségben, hogy a rabszolgák kórusát visszatapsolták. Ekkor a karmester Muti tájékoztatta a publikumot, hogy ő nem szokott operaáriát ismételni, de ez most egy különleges alkalom, mert a jelenlegi helyzet olyan, mint egykoron, és "szép országunknak vége" is lehet ilyen lépések következtében.

Az Operaház egész közönsége felállt és együtt énekelte a kórusal, a rabszolgák dalát...

http://www.youtube.com/embed/G_gmtO6JnRs

(Próbáltam, de innen nem indult el, másoljátok át a címet az internetre!)

*Nem hallottam, de most végigbögtem a kóruossal együtt az egész dalt!
Ilyen szép forradalmat is lehet csinálni!
De akkor ki választja meg az őrült vezéreket?*

*Engedelmeddel az egészet átteszem az ART levelembe,
hogy a többiek is lássák, hallják!*

2011. 07. 26. kedd

Szerdára ígértem a következő kulturális eseményt, de kedd lett belőle. Megtekintettük a Szépművészeti Múzeumban, rövid életű csoportosulás a, Nyolcak című kiállítást.

A kiállítás Pécsre készült a tavalyi évre, az ünnepi év alkalmából.

A Szépművészeti Múzeum, azonban bajba került 2011-ben, mert kiürítette a termeit (majdnem) mivel úgy tudták, gondolták, hogy mostanra már gőzerővel folyni fog a felújítás, (a fogadó terem, az új oldalsó üvegcsarnok építése), és nem tervezett kiállítást. (Egyébként ki van írva, hogy az állandó kiállításuk egy része kölcsön van adva, ezért a látogatóktól szíves elnézést kérik!)

Ebből is csak az tűnik ki, hogy nagyon készültek az építkezésre, amiből nem lett, és szerintem még nagyon sokáig nem is lesz, semmi.

Mivel egy múzeum nem múzeum, ha üres, és volt egy csodás összeállítás Pécssett, hát jöjjenek, akkor a 8-ak Pestre, és jöttek. Így kerültek a képek a Szépművészeti Múzeumba szeptemberig.

De kik azok a nyolcak?

1909 december 30-án kiállítás nyílt nyolc festő képeiből Budapesten. A magukat először „keresők”-nek nevező művészek Kernstok Károly vezetésével elkülönültek a hivatalosan elfogadott művészettől: egy forradalmian új képi világot képviseltek. A kiállításuknak az Új képek címet adták, ezzel is jelezvén, hogy új fejezetet kívánnak nyitni a magyar festészet történetében.

Berény Róbert	(1887 – 1953)
Czigány Dezső	(1883 – 1938)
Czóbel Béla	(1883 – 1976)
Kernstok Károly	(1873 - 1940)
Márffy Ödön	(1878 – 1959)
Orbán Dezső	(1884 – 1987)
Pór Bertalan	(1880 – 1964)
Tihanyi Lajos	(1885 – 1938)

Egymás alá tettem a születési évszámokat, hogy lássátok mennyire egykorúak voltak. A legidősebb Kernstok Károly volt, Ő lett a vezéralak és Nyergesújfalui birtoka a művészek találkozó-, és alkotóhelye lett.

Amikorra a 8-ak valamennyire felnőttek, nagyon érdekes korszaka alakult ki a művészeteknek Magyarországon.

1906-ban jelent meg Ady Endre Új versek című kötete. Ady Párizsban ismerkedett meg a Nyolcak több tagjával. Hívei ezek a párizsi magyar festők voltak, akik első kiállításukat Ady tiszteletére, Új képek címmel nyitották meg, már Magyarországon.

1911-ben Bartók vezetésével magalakul az Új Magyar Zene Egyesület azzal a céllal, hogy egy, a modern zenét magas színvonalon játszó, zenekar jöjjön létre. Többször koncerteztek a Nyolcak kiállításain.

1908-ban indult a Nyugat!

Böloni György a Párizsban működő újságíró a Nyolcak több tagjával szoros barátságba kerül, az új művészek kiállításait szervezte és – főleg – kitűnő cikkeket ír róluk!

Közös nevezőjük: Párizs. Hatnak rájuk a Fauvisták (Vadak) és pl. Cézanne és Matisse festészete. Itthon Lesznai Anna köréhez is csatlakoztak.

A Tanácsköztársaság ideje alatt magas pozíciókat töltöttek be, azért annak bukása után elhagyták az országot, többen örökre.

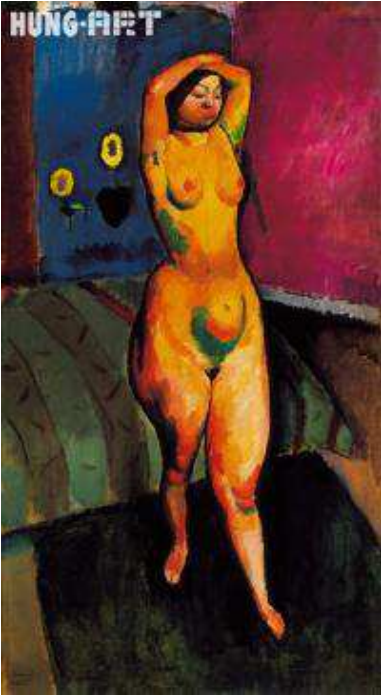
A társaság legnagyobb kort megélt festője az egyetlen tanú maradt, aki a kutatások során a Nyolcokról mesélni tudott. (Orbán Dezső)

A kiállításon megtekinthető (megvásárolható) tudományos igényességgel készült film a Nyolcokról, amely átfogó képed ad az érdeklődők számára a korszak magyar kultúrájáról a Nyolcak működéséről.

Két nagyon érdekes képet is bemutat a kiállítás az egyik egy női akt, amelyről azt hitték, hogy elveszett: Orbán Dezső festménye azaz festményei, ugyanis a akt félbe lett vágva! (A többi meglepi, nézzétek meg a kiállítást.)

A másik kép egy grafika, amely díjat nyert a párizsi Académie Julian(egy ideig ott tanult a festő) magániskolában és a kép ott ragadt, amely máig lappangott, pedig nagyon jól olvasható rajta az aláírás: Czóbel Béla 1904.

Sajnos, nem nagyon tetszettek a kiállításon látható képek, nekem tényleg „vadak” (legalábbis ez a korszakuk!), de el kell ismerni, hogy az ő művészetük: lépcsőfok, nélkülük sem Vasarely, sem Kondor (stb.) „nem jöhetett volna létre”. Nem is beszélve a korszakról, amely ilyen embereket tudott, volt képes szülni, mint Bartók, Ady, Lesznai meg még sokan mások, természetesen. (1883-ban született Egry József is!)

Berény Róbert: Olasz lány aktja
(Egy kép a kiállításról)

És változnak az idők, korszakok, stílusok az emberek is, így a művészek is és születnek további művek pl:

Berény Róbert: Csellózó nő

Idemásoltam az Internetről egy nagyon érdekes cikket, de elolvasni nem kötelező!

Az eltűnt képek nyomában: Nyolcak ágyneműtartóban és kazánházban

Az 1909-ben alakult Nyolcak avantgárd művészcsoport nyolc tagjának élete bővelkedett az izgalmakban: mindannyian alkottak Párizsban, kiállítottak külföldön, néhány festményük, rajzuk pedig rejtélyes módon eltűnt. Mi került elő ezekből az elmúlt években és honnan?

Czigány Dezső, a 20. század eleji legendás *Nyolcak* művészcsoport tagja önkézzel vetett véget életének 1937-ben, ahogy ez a festőről írt életrajzok mindegyikéből kiderül. Azt viszont már kevesen tudják, hogy Czigány, akiről elsőként talán mély tónusú, jobb arcfelét homályba burkoló, kissé baljós hangulatú önarcképe jut eszünkbe, mielőtt öngyilkos lett, kiirtotta a családját – köztük harmadik feleségét is.

Tihanyi Lajos avantgárd festő, akit a posztimpreszionista Paul Cézanne művészete és stílusa ihletett meg, az 1920-as évek végén Párizsba tette át székhelyét. Előtte viszont meglehetősen bohém életet élt a fővárosi házban, melyben rajta kívül a *Nyolcak* harmadik tagja, Márffy Ödön is lakott. Márffy szemet hunyt Tihanyi zajos életvitele és változatos nőügyei felett: korabeli beszámolók szerint a Kassák Lajos és Ady Endre arcképét is megfestő Tihanyinál mindig volt hölgytársaság.

Czigány Dezső önarcképe 1909-ből

Fotó: www.wikipedia.org

A két életrajzi adalék nem egy botránykönyvből való, hanem a Szépművészeti Múzeum *A Nyolcak* kiállítása kapcsán most elkészült dokumentumfilmből, melyhez a művészettörténészekből és filmesekből álló csapat korabeli dokumentumokat, kép- és hanganyagokat kutatott fel, olykor az eredeti helyszíneken: Nyergesújfaluban, Párizsban vagy éppen Budapesten, a Százados úti művésztelepen. Pengeélen táncolva, hogy mégse legyen túl bulváros – ahogy a készítőik nyilatkoztak.

Meglepő „leletek” – a Nyolcak nyomában

„Váratlan volt, hogy a párizsi Julien Akadémián – 1839-ben szobrászok és festők képzésére létrejött intézmény – az igazgató szobájában egy olyan rajzra bukkantunk, ami Czóbel Bélától származik. Létezéséről már tudtunk, mert a korabeli újságok megírták, hogy Czóbel 1904-ben elnyerte a Julien Akadémia nagydíját, de a rajzot soha nem láttuk” – mesélte a hvg.hu-nak Barki

Gergely művészettörténész, a Szépművészeti kiállításának egyik kurátora, aki a *Nyolcak* nyomában egészen Párizsig ment. A Julien Akadémia (Académie Julien) a 20. század elején az európai modernizmus követőinek: festőknek, szobrászoknak a „gyűjtőhelye” volt, ahol a fauvizmus atyja, Henri Matisse is megfordult.

Nem kellett Párizsig menni, hogy megkerüljön a *Nyolcak* egyik tagjának újabb, eddig „csendben megbúvó” alkotása. A III. kerületi Kiscelli utcai óvoda és iskola Márffy Ödön falképét rejtje. Az 1912-ben készült freskó egy kazánház mögött van, de mivel falat építettek elé, a képből semmi nem látszik. A Dugonics utcai iskola tornatermében pedig a falon – a kosárlabdapalánk mögött – Kernstok Károly *Ősvadászok* című freskója bújik meg. „Valószínűleg mésszel festették le, korabeli újságcikkek szerint az 1920-as években – Horthy idején – az új rezsimit megbotránkoztatta, hogy meztelen férfiak vonulnak fel a 'falon', ezért tüntették el” – mondta Barki Gergely, hozzátéve, hogy mivel a freskót nem vakarták le, gondos restaurációval valószínűleg helyre lehetne állítani.

Idei szenzáció: a Nagy akt

Orbán Dezső [Nagy aktja](#) Ausztráliából került elő idén, és 94 év után újra látható Magyarországon. „Egészen tavaly nyárig nem tudtuk, hol van”- mesélte Barki, aki 2010-ben Ausztráliában járt, hogy találkozzon Orbán Dezső egyetlen élő hozzátartozójával, a menyével. Ekkor ismerkedett meg a festmény tulajdonosával, aki a pécsi Nyolcak-kiállításra – május elsejéig tartott nyitva a Modern Magyar Képtárban – még nem adta kölcsön a festményt, a Szépművészeti tárlatára viszont már igen. „Jó lenne, ha a *Nagy akt* Magyarországon maradna, mégiscsak a korszak egyik legfontosabb festményéről van szó. A tulajdonos még gondolkodik, hogy mi legyen a sorsa” – válaszolta a kép jövőjét firtató kérdésre a művészettörténész, aki már jó néhány elveszettnek hitt magyar festmény nyomára bukkant.

A Nagy akt felkerül a Szépművészeti falára

Fotó: MTI / Kollányi Péter

Berény Róbert egyik alkotását szó szerint és átvitt értelemben is filmbe illő módon találta meg Barki. Néhány éve karácsonykor éppen a *Stuart Little kisegér* című filmet nézte kislányával, amikor a harmadik percben a vásznon - a nappali elemeként - egyszer csak „felbukkant” a kép. „Azt hittem, hogy csak egy szürreális látomás, de amikor többször is feltűnt, már tudtam, hogy egy elveszettnek hitt Berény-képről van szó” - foglalta össze a történetet Barki, aki hasonlóan bizarr módon bukkant rá Berény egyik leghíresebb festményére, az *Olasz lány aktjára*, amely a festő lányának ágyneműtartójában lapult. A kép jelentőségét bizonyítja, hogy 1908-ban még a francia kritikusok is elismerően nyilatkoztak róla.

Ami meglett, de nem hozzák haza

Az 1915-ös, San Franciscó-i világkiállításra körülbelül 500 magyar festmény került ki, de ebből a művészettörténészek csak körülbelül háromszázat tudnak azonosítani. Az egyik, egy Bartók-portré szövevényes úton Bartók fiánál, Bartók Péternél landolt, aki Floridában él, és hallani sem akar róla, hogy az édesapját megörökítő alkotást kölcsönadja. Sem nekünk, sem a briteknek, akik egy 2014-es, londoni kiállításon szerették volna bemutatni.

„Berény Golgota-képe - Krisztus a kereszten -, szintén Amerikában maradt, az 1915-ös világkiállítás szervezője egyszerűen ellopta. Halála után elárverezték, majd nyoma veszett. Mostanában került elő ismét, az eBayen lehetett rá licitálni, jelenleg Washingtonban van, az FBI-nál” - említett egy másik példát a megkerült, ám itthon egyelőre nem látható festményekre A *Nyolcak*-kiállítás kurátora.

Nyolcak, bizony!

1909-ben nyolc, Párizst megjárt festőművész: Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Márfy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos összeállt, és *Nyolcak* néven megalakította a 20. század elejének legismertebb magyar avantgárd művészcsoportját. Első kiállításukat még ebben az évben megrendezték, mégpedig a Könyves Kálmán Szalonban. A csoporthoz vendégművészek is csatlakoztak: Fémés Beck Vilmos és Vedres Márk szobrászművész és Lesznai Anna író, grafikus, iparművész. A második kiállításra 1911-ben, a harmadikra - ez volt az utolsó - 1912-ben került sor, a Nemzeti Szalonban. Míg Berény az elsőn mindössze egy képet mutatott be, addig a második kiállításon 49 olajfestményét és több tucat grafikáját láthatta a közönség.

A Szépművészeti Múzeum *Nyolcak* munkásságát bemutató tárlata szeptember 12-ig tekinthető meg. A kiállításához kapcsolódó, most elkészült 60 perces dokumentumfilmből pedig - amelyet Szalay Péter rendezett - többek között az is kiderül, hogy a *Nyolcakkal* olykor-olykor együtt poharazgató Ady Endre nyergesújfalui látogatása során négysoros verset írt emlékebe a borról, és arról, hogy milyen jó barátai vannak itt. A vers nem lett meg - állítólag egy pince falára írta a költő -, de a tartalmára egy helybeli máig emlékszik.

2011. 07. 27. szerda

Óbudai Társaskör, Gyógyír északi szélre

Az Óbudai Nyír keretében Óbuda-Békésmagyar Önkormányzata támogatásával.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR (1036 Kiskorona utca 7.) **Budapesti Bemutató:**
fővábbi előadások: 2011. július 21., 22., 23., 27., 28., 29., 30. 21 óra **2011. július 20. 21 óra**

SZÍNHÁZ A KERTBEN (Rossz idő esemén a nagyeremben)
egyek válthatók a helyszínen tel.: 2500-288) valamint a www.jegymester.hu oldalon. /Jegyár: 3.000,-Ft/

Az előadás a szerző engedélyével, a Thomas Sessler Verlag Ges. M.B.H. és a Hoftra Kft. közvetítésével jött létre.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR, KERTBEN, MESTEREM, CIBRAT

„Előadás a kertben”, így lett meghirdetve, és mi pokróccal mentünk színházba. Az előadás megtartására mégis a színházteremben került sor, a pokrócok a kocsiban maradtak, így azután színházteremben, kényelmes karosszékéből néztük színdarabot.

Egy óra eltelte után azonban a karosszék nagyon keményre változott, két óra eltelte után már alig bírtam a széken ülve maradni. Unalmas és hosszú ez a darab, alig vártam, hogy vége legyen.

A színmű egy rádiójáték, hallottam a rádióban kb. egy évvel ezelőtt, amikor főztem. Ugyanis főzés közben szoktam rádiót hallgatni, hogy ne unatkozzam annyira. Elég gyorsan főzök, különben, csak fél-fél órát szoktam ezen tevékenységre áldozni, kivétel, ha valami ünnep következik. Szokták is mondani a családtagjaim, ha sokáig főzök, hogy: Csak nem Karácsony van? Tehát valószínűleg egy ilyen alkalommal hallhattam, mert a darab elég hosszú.

Ami a rádióból hallgatva nagyon jó kis műnek tűnt, az színpadra alkalmazva, már nem. Két ajtón ki-be rohangálva, hangosan felmondva, a képernyőre írt szöveget, (egyébként sötét képernyőt bámulva), kicsit durván hat és egyáltalán nem volt jó!

A történet rém egyszerű: a hölgy szereplő szeretné lemondani újságja előfizetését, de egy „i” betűt elír és céltévesztés összehozza egy férfival, akivel levelezésbe kezdenek. Talán egymásba is szeretnek, amire találkoznának a férfi

megszünteti a fiókját és eltűnik. A hölgy férjnél van és neveli annak két gyerekét is, boldog házasságban élnek. Ennyi a történet, de két és fél órán keresztül hallgathatod a levegőbe beleszónokolt, párbeszédnek álcázott szöveget, mert a szereplők nem nézhetnek egymásra. (Ugyebár a képernyőre kellene nézniük). Ráadásul a hölgy szerepében, Fullajtár Andrea, nem tudja eldönteni, hogy éretlen csitri, hímre vágyó kiéhezett nő, vagy feleség és jó családanya szerepek közül melyiket válassza. Annyira, hogy a néző (amíg meg nem hallja a férj hangját) el sem hiszi neki, hogy férjnél van, csak a levelező partnere megtévesztésére találta ki a családot, gondolja a néző. Ilyen kezét, lábát hanyagul dobálgató, mellbimbóit áttetsző trikókban mutogató nő, nem lehet egy 13 éves fiú és egy 17 éves nagylány mamája! (Konkurálhat-e egy anya a lányával?) Mindez rádióban nem lehetséges, csak a szövegre lehet hagyatkozni, tehát nincs elterelő információ, így a szöveg érvényesül, az pedig jó.

Ami az eszmei mondanivalót illeti, úgy is lehetne fogalmazni, hogy: Íme ilyen ártalmi is vannak a számítógépezésnek. Beleszerethetünk a levelező partnerünkbe, akit nem látunk, nem ismerünk, de találunk valami közöset és kíváncsiak leszünk!. Azután a csalódástól való félelmünkben nem merünk elmenni a találkozóra. Lehet ilyen? Bizony lehet!

Szerintem többet ér egy távoli partneri kapcsolat, ami más, ami titkos, amire vágyhat az ember nap, mint nap, mint egy személyes találkozóval, agyoncsapott, esetleg megalázó helyzetbe fúló, „aztsemtudommitmondjak,, szörnyű helyzet. Természetesen az ilyen kapcsolatnak azonnal vége és az ember megfosztódik egy élménytől. Lehet ilyen? Lehet bizony.

Egyébként a világirodalomban is van ilyen pl.: Roxán soha nem tudja meg, hogy tulajdonképpen Cyranóba szerelmes, nem pedig Krisztiánba! Mert kit szeret az ember a külső, vagy a belső megjelenési formát? Vagy például tudjuk, hogy G. B. Shaw egy életen át levelezett amerikai hölgy ismerősével, akivel úgy tudom, hogy soha nem találkozott. De Csajkovszkijnak is volt egy ilyen hölgy partnere, aki anyagilag is támogatta, leveleztek, de soha nem találkoztak. Egyébként Csajkovszkijról tudjuk, hogy homoszexuális volt, miért is találkozott volna a hölgygel?

Nos hát a lényeg a második eszmei mondanivaló: hogy mi a fontosabb a szellemi, vagy a testi kontaktus? Hmm...?

Persze jó, ha a kettő egybeesik!

Rabindranath Tagore: Az öv
(Részlet)

Csupán egy rövid óhaj az egész,
Legyen enyém az öv feletti rész!
Ah, -szól a lány, - alig hihetem
Nem vonja vissza szavát hirtelen?
Ön férfi. És e válasznál marad?

Nem akarja a részt az öv alatt?
E válasszal valóban meglepett!
Van hát a földön szúzi szerelem,
Nem veszett ki hát a dicső férfi nem!?
Férfi, ki még a női szívre ad,
Aki becsüli a tiszta vágyakat,
-Uram, Ön is ilyen férfi lehet,
Minden, -minden az Öné az öv felett.
És kacag a tréfán és irul-pirul,
S leomlik a fátyol a vállairól.
Karcsú derekán az övet lecsatolja.
S reálép mosolyogva.
(Hatvani István fordítása, Babits tanítványa volt)

Van türelmed még olvasni? Kissé hosszúvá nyúlt ez a színházi ismertető, lehet, hogy mégis jó volt, ha ennyire foglalkoztat? Nem a darab, hanem a téma érdekel, inkább, talán! Az Őze Áron ellenben jó volt, visszafogott, ezáltal hiteles. Fullajtár Andreának meg kellene néznie a Pretty Woman c. filmet, hogy tanuljon a Julia Roberts-tól, legalábbis azt a jelenetet, amikor a Richard Gere rászól, hogy: Nyugodtan menj, ne lóbáld a tagjaidat!

2011. 07. 28. csütörtök

MGP

Hetvenöt éves korában elhunyt Molnár Gál Péter, a Népszabadság és a magyar színházi élet évtizedeken át meghatározó kritikus, dramaturg, színháztörténész.

Bächer Iván írt Róla nekrológot, de nem tudtam idemásolni, mert rossz a szkennelőm, a Népszabadság On-line-t meg nem tudtam megnyitni (?).
(Korábban megjelent egy közös könyvük, címe: Helyek)

Ezért most azt írom ide, ami hirtelen eszembe jut Róla:

Amikor elvégezte a Színház- és Filmművészeti Főiskolát: „Szomorún vettem tudomásul, a színházi életben nekem egy helyem lehet csak és ez: a nézőtér!” – mondta, és kritikus lett.

Szerettem Őt és emlékezni fogok rá, nagyon nagy tudású, szomorú sorsú ember volt. Azért volt a sorsa szomorú, mert a másságot nem tűrik az emberek, nem bírják megemészteni, ha valaki kilóg! Ezért kellett megnősülnie, látszából, de Ronyecz Mariska korán elhunyt nem nyújtott védelmet. Azután meg „beszervezték”, nyilván megszarolták, mert akkoriban még börtönnel büntették a melegséget, mit tehetett volna, hát írta a jelentéseit. Például a Latinovitsról, hogy a Garzon eszpresszóban, karján egy kosárral, amelyben Bagó a kutyája csücsült, taj részegen ordibált, dajdajozott. Igaz volt? Igen. Más is látta, tudta, tudhatta, nem volt nagy titok. (Egy alkalommal én is láttam.) De soha olyat nem tett, amivel árthatott volna bárkinek is. Nem volt olyan! Népszabadságtól,

azonban kitették, ezután évekig internetes fórumokon jelentek meg kritikái, cikkei, MGP eltűnt a köz számára.

Népszabadságban pedig helyét a Fáy Miklós vette át.

Az is lehet, hogy ez a folyamat természetes! Anno MGP is kiűtött valakit, Aki, az akkori kor legnagyobb kritikusát: Demeter Imrét.

Demeter Imre hasonlóan nagy tudású, a színházi életről szinte mindent tudó ember volt, az Ő emlékét is őrzöm. (És őrzöm ezekkel a nagy tudású színházi emberekkel együtt a valamikori csodás lap a: Film-, Színház, Muzsika című újság emlékét is.)

Erre a jelenségre mondják, hogy: „Az élet rendje!”

Hétfőre hazaér a Kárpáti család Ausztráliából, nagyon várjuk Őket!

Augusztus a gyerekekkel fog eltelni.

Kívánok Mindenkinek szép nyarat!

Nyári szünet következik

Üdv Ibici